अभिभूयेह चार्चिष्मान् व्यसृजत्सप्त मानसान्। दूरगं बहुधागामि प्रार्थनासंशयात्मकं।
मनः सृष्टिं विकुरुते चोद्यमानं सिसृक्षया। आकाशं जायते तस्मात्तस्य शब्दं गुणं विदुः।
आकाशात्तु विकुर्व्वाणात्सर्व्वगन्धवहः शुचिः। बलवान् जायते वायुस्तस्य स्पर्शो गुणो मतः।
वायोरपि विकुर्व्वाणाज्ज्योतिर्भवति भास्वरं। रोचिष्णु जायते शुक्लं तद्रूपगुणमुच्यते। ८५५
ज्योतिषोऽपि विकुर्व्वाणाद्भवन्त्यापो रसात्मिकाः। अद्भ्यो गन्धस्तथा भूमिः पूर्व्वेषां सृष्टिरुच्यते।
गुणाः पूर्व्वस्य पूर्व्वस्य प्राप्नुवन्त्युत्तरोत्तरं। तेषां यावद्यथा यच्च तत्तत्तावद्गुणं स्मृतं।
उपलभ्यापु चेद्गन्धं केचिद्ब्रूयुरनैपुणात्। पृथिव्यामेव तं विद्यादपां वायोश्च संश्रितं।
एते सप्तविधात्मानो नानावीर्य्याः पृथक् पृथक्। नाशक्नुवन् प्रजाः स्रष्टुमसमागम्य कृत्स्नशः।
ते समेत्य महात्मानो ह्यन्योन्यमभिसंश्रिताः। शरीराश्रयणं प्राप्तास्ततः पुरुष उच्यते। ८५७
शरीरं श्रयणाद्भवति मूर्त्तिमत् षोडशात्मकं। तमाविशन्ति भूतानि महान्ति सह कर्म्मणा।
सर्व्वभूतानि चादाय तपसश्चरणाय ह। आदिकर्त्ता स भूतानां तमेवाहुः प्रजापतिं।
स वै सृजति भूतानि स्थावराणि चराणि च। ततः स सृजति ब्रह्मा देवर्षिपितृमानवान्।
लोकान्नदीः समुद्रांश्च दिशः शैलान् वनस्पतीन्। नरकिन्नररक्षांसि वयःपशुमृगोरगान।
अव्ययञ्च व्ययञ्चैव द्वयं स्थावरजङ्गमं। तेषां ये यानि कर्म्माणि प्राक् सृष्ट्यां प्रतिपेदिरे। ८५८
तान्येव प्रतिपद्यन्ते सृज्यमानाः पुनः पुनः। हिंसाहिंसे मृदुक्रूरे धर्म्माधर्म्मावृतानृते।
तद्भाविताः प्रपद्यन्ते तस्मात्तत्तस्य रोचते। महाभूतेषु नानात्वमिन्द्रियार्थेषु मूर्त्तिषु।
विनियोगञ्च भूतानां धातैव विदधात्युत। केचित् पुरुषकारन्तु प्राहुः कर्म्मसु मानवाः।
दैवमित्यपरे विप्राः स्वभावं भूतचिन्तकाः। पौरुषं कर्म्म दैवञ्च फलवृत्तिस्वभावतः।
त्रय एते पृथग्भूता न विवेकन्तु केचन। एवमेवञ्च नैवञ्च न चोभे नानुभे न च। ८५९
कर्म्मस्था विषयं ब्रूयुः सत्त्वस्थाः समदर्शिनः। तपो निःश्रेयसं जन्तोस्तस्य मूलं शमो दमः।
तेन सर्व्वानवाप्नोति यान् कामान् मनसेच्छति। तपसा तदवाप्नोति यद्भूतं सृजते जगत्।
स तद्भूतञ्च सर्व्वेषां भूतानां भवति प्रभुः। ऋषयस्तपसा वेदानध्यैषन्त दिवानिशं।
अनादिनिधना विद्या वागुत्सृष्टा स्वयम्भुवा। आदौ वेदमयी दिव्या यतः सर्व्वाः प्रवृत्तयः।
ऋषीणां नामधेयानि याश्च वेदेषु सृष्टयः। नानारूपञ्च भूतानां कर्म्मणाञ्च प्रवर्त्तयन्। ८६१
वेदशब्देभ्य एवादौ निर्म्मिमीते स ईश्वरः। नामधेयानि चर्षीणां याश्च वेदेषु सृष्टयः।
शर्व्वर्य्यन्ते सुजातानामन्येभ्यो विदधात्यजः। नामभेदतपः कर्म्मयज्ञाख्या लोकसिद्धयः।
आत्मसिद्धिस्तु वेदेषु प्रोच्यते दशभिः क्रमैः। यदुक्तं वेदवादेषु गहनं वेददर्शिभिः।
तदन्तेषु यथायुक्तं क्रमयोगेन लक्ष्यते। कर्म्मजोऽयं पृथग्भावो द्वन्द्वयुक्तोऽपि देहिनः।
आत्मसिद्धिस्तु विज्ञानाज्जहाति पुरुषो बलात्। द्वे ब्रह्मणी वेदितव्ये शब्दब्रह्म परञ्च यत्। ८६०
शब्दब्रह्मणि निष्णातः परं ब्रह्माधिगच्छति। आलम्भयज्ञाः क्षत्राश्च हविर्यज्ञा विशः स्मृताः।